

Marek Szymański
Zastępca Dyrektora
Wydziału Bezpieczeństwa
i Zarządzania Kryzysowego

Regulamin działania Komisji powołanych przez Wojewodę Mazowieckiego do spraw oszacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne

Rozdział 1

Przepisy prawne i inne dokumenty źródłowe

§ 1

1. Rozporządzenie Komisji (UE) NR 702/2014 z dnia 25 czerwca 2014 r. uznające niektóre kategorie pomocy w sektorach rolnym i leśnym oraz na obszarach wiejskich za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. U. UE L z dnia 1 lipca 2014 r. 193.1).
2. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 209 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2047).
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2015 r. poz. 187, z późn. zm.).
5. Zarządzenie Wojewody Mazowieckiego w sprawie powołania komisji do spraw oszacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne¹.
6. Wytyczne Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi dla Komisji powołanych przez Wojewodę dotyczące ogólnych zasad szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę.

Rozdział 2

Omówienie pojęć

§ 2

1. W rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oraz zgodnie z Wytycznymi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi dla Komisji powołanych przez Wojewodę (...) szkody spowodowane przez:
 - a. **powódź** – oznaczają szkody powstałe wskutek:

¹ Zarządzenie wydawane indywidualnie do wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego.

- zalania terenów w następstwie podniesienia się poziomu wód płynących lub stojących,
- zalania terenów wskutek deszczu nawalnego,
- spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich i podgórskich;

jako zalania nie traktuje się:

- nawilgocenia gleby, jeżeli nie było ono poprzedzone wystąpieniem wody na powierzchni gruntu,
 - zastoisk wodnych, utrzymujących się corocznie w terenach podmokłych o wysokim poziomie wody gruntowej przez dłuższe okresy czasu niezależnie od nasilenia opadów atmosferycznych;
- b. **huragan** – oznaczają szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 24 m/s, którego działanie wyrządza masowe szkody; pojedyncze szkody uważa się za spowodowane przez huragan, jeżeli w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono działanie huraganu;
- c. **piorun** – oznaczają szkody będące następstwem wyładowania atmosferycznego pozostawiającego bezsporne ślady tego zdarzenia, potwierzonego dokumentem z Policji lub Straży Pożarnej lub Powiatowego Inspektora Weterynarii, w przypadku zwierząt gospodarskich, jeżeli zdarzenie miało miejsce poza budynkiem inwentarskim;
- d. **suszę** – oznaczają szkody spowodowane wystąpieniem, w dowolnym sześciodekadowym okresie od dnia 21 marca do dnia 30 września, spadku klimatycznego bilansu wodnego poniżej wartości określonej dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych i gleb. Zatem szkody powstałe w wyniku suszy można szacować wyłącznie wówczas, gdy na danym terenie zgodnie z KBW wystąpiła susza. W przypadku gdy dla danej rośliny, w tym łąk i pastwisk nie jest prowadzony monitoring suszy, szkody można szacować, jeżeli monitoring potwierdza wystąpienie suszy w uprawach o analogicznych wymaganiach wodnych;
- e. **ujemne skutki przezimowania** – oznaczają szkody spowodowane wymarzeniem, wymoknięciem, wyprzieniem, wysmoleniem lub wysadzeniem roślin, w okresie od dnia 1 grudnia do dnia 30 kwietnia, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;
- f. **przymrozki wiosenne** – oznaczają szkody spowodowane przez obniżenie się temperatury poniżej 0°C, w okresie od dnia 15 kwietnia do dnia 30 czerwca, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części;
- g. **deszcz nawalny** – oznaczają szkody powstałe wskutek deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4; w przypadku braku możliwości ustalenia tego współczynnika bierze się pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące o działaniach deszczu nawalnego;
- h. **obsunięcie się ziemi** – oznaczają szkody spowodowane przez zapadanie się ziemi oraz usuwanie się ziemi, z tym że za szkody spowodowane przez:
- zapadanie się ziemi – uważa się szkody powstałe wskutek obniżenia się terenu z powodu zawalenia się podziemnych, wolnych przestrzeni w gruncie,

- usuwanie się ziemi – uważa się szkody powstałe wskutek ruchów ziemi na stokach;
 - i. **grad** – oznaczają szkody powstałe wskutek opadu atmosferycznego składającego się z bryłek lodu;
 - j. **lawinę** – oznaczają szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania ze zboczy górskich lub podgórszych mas śniegu, lodu, skał, kamieni, ziemi lub błota.
2. Użyte dalej w regulaminie określenia oznaczają:
- a. **dział specjalny produkcji rolnej** – art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 200) mówi, iż są to: uprawy w szklarniach i ogrzewanych tunelach foliowych, uprawy grzybów i ich grzybni, uprawy roślin „in vitro”, fermowa hodowla i chów drobiu rzeźnego i nieśnego, wylęgarnie drobiu, hodowla i chów zwierząt futerkowych i laboratoryjnych, hodowla dżdżownic, hodowla entomofagów, hodowla jedwabników, prowadzenie pasiek oraz hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym;
 - b. **gospodarstwo rolne** – art. 2 ust.1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich mówi, iż jest to obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy. Z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza, a także obszar takich gruntów, niezależnie od powierzchni, jeżeli jest prowadzona na nim produkcja rolna stanowiąca dział specjalny produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych;
 - c. **producent rolny** - art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich oznacza osobę fizyczną, osobę prawną albo jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, w której posiadaniu lub współposiadaniu jest gospodarstwo rolne, prowadzącą działalność rolniczą o której mowa w art. 4 ust. 1 lit. c rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 608), zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1307/2013”;
 - d. **JST** – jednostka samorządu terytorialnego;
 - e. **komisja** – należy przez to rozumieć komisję powołaną przez wojewodę na wniosek wójta/burmistrza/prezydenta miasta do spraw oszacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej;
 - f. **kwota obniżenia dochodu** - kwota stanowiąca różnicę pomiędzy kwotą wynikającą z iloczynu średniego rocznego plonu lub średniej rocznej liczby zwierząt z okresu ostatnich trzech lat poprzedzających rok wystąpienia niekorzystnego zjawiska

atmosferycznego (lub średniego rocznego plonu lub średniej liczby zwierząt z okresu trzech lat w ramach ostatnich pięciu lat, z wyłączeniem wartości najniższej i najwyższej) i otrzymanej średniej ceny sprzedaży w tym okresie, a kwotą wynikającą z iloczynu plonu uzyskanego lub przewidywanego do uzyskania po uwzględnieniu szkód w roku, w którym wystąpiło niekorzystne zjawisko atmosferyczne lub liczby zwierząt i średniej ceny sprzedaży lub prognozowanej ceny sprzedaży danego produktu w województwie otrzymanej w tym roku;

- g. **MIR** – Mazowiecka Izba Rolnicza;
- h. **MODR** – Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego;
- i. **MUW** - Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie;
- j. **n.z.a.** – niekorzystne zjawisko atmosferyczne, tj. powódź, huragan, piorun, susza, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, deszcz nawalny, obsunięcie się ziemi, grad, lawina;
- k. **protokół** – protokół oszacowania szkód sporządzony przez komisję w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach;
- l. **WBZK** - Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie;
- m. **wojewoda** – Wojewoda Mazowiecki;
- n. **wymarzanie** — pod pojęciem należy rozumieć wymarzanie zbóż, które występuje, gdy zboża nie są pokryte pokrywą śnieżną i gdy następuje dłuższe i nagłe obniżenie temperatury. Jest to nieinfekcyjna choroba zbóż. Stopień wymarzania zbóż zależy od ich jesiennego zahartowania (stan fizjologiczny, który zależy od ilości nagromadzonych cukrów i stopnia uwodnienia komórek) i przedwiosennego rozhartowania. Zboża są dobrze zahartowane, gdy jesienią przez okres od 3 do 4 tygodni utrzymuje się słoneczna pogoda i temperatury są dodatnie, ale bliskie zeru. Następnie po tym czasie korzystne jest nieznaczne obniżenie temperatury poniżej 0°C. Główne objawy to żółknięte, brunatne i skręcone liście zbóż. Chore rośliny łatwo wyciągnąć z ziemi. Obumarłe rośliny stopniowo zasychają i na polu powstają puste miejsca. Gdy pod wpływem niskich temperatur nie ulega uszkodzeniu węzeł krzewienia rośliny to w czasie okresu wegetacji następuje regeneracja innych zniszczonych części roślin. Rośliny są osłabione i opóźnione w rozwoju. Temperatury, które powodują uszkodzenie węzła krzewienia to dla jęczmienia ozimego około -12°C, dla pszenicy ozimej -15°C, a dla żyta -18°C;
- o. **wymoknięcie** – pod pojęciem wymoknięcie należy rozumieć proces zachodzący, gdy podczas zimy/przedwiośnia występują dni o bardzo niskiej temperaturze oraz obfitych opadach śniegu, gdzie następnie, w krótkim odstępie czasu przychodzi odwilż, podczas której śniegi topnieją, a gleba pozostaje cały czas zamrożona. Dochodzi wtedy do wymoknięcia roślin, na skutek ich zalania lub wytworzenia skorupy lodowej. Symptomami zniszczenia plantacji jest brunatnienie i gnienie roślin, zerwanie części nadziemnej od korzenia, ubytki blaszki liściowej i masy korzenia oraz rozsadzanie tkanek wskutek zmian turgoru;
- p. **wyprzenie** – pod pojęciem należy rozumieć wyprzenie zbóż występujące, gdy okrywa śnieżna zbyt długo zalega na polach. Jest to nieinfekcyjna choroba zbóż.

Najwrażliwsze na wyprzenie jest żyto. Pierwsze objawy są widoczne po stajaniu okrywy śnieżnej. Chore rośliny mają liście żółknięte, zwiędnięte i łatwo dają się rozetrzeć palcami. Chore rośliny mogą nawet zamierać, szczególnie wtedy, gdy zostaną zaatakowane także przez pleśń śniegową zbóż i pałecznicę zbóż. Przyczyną choroby jest zbyt długo zalegający na polach śnieg. Wyprzenie ma miejsce, gdy na niezamarzniętą ziemię spadnie gruba warstwa śniegu utrzymująca się od 1 do 2 miesięcy. Rośliny pod śniegiem intensywnie oddychają (dodatnia temperatura, ale nie zachodzi proces fotosyntezy z powodu braku światła). W efekcie rośliny są osłabione lub zamierają „z głodu” (wyczerpywanie się substancji pokarmowych). Pod śniegiem osłabione rośliny są często atakowane przez grzyby, a po zejściu okrywy śnieżnej są podatne na wymarznienie;

- q. **wysadzanie** – pod pojęciem wysadzanie należy rozumieć proces występujący najczęściej na przedwiośniu, gdy temperatura w dzień jest dodatnia, a nocą ziemia zamarza. Na glebach bogatych w próchnicę i gromadzących wodę dochodzi wtedy do uszkodzenia i rozrywania korzeni, a nieraz do „wysadzania”, czyli wypychania ich na powierzchnię;
- r. **wysmalenie** – pod pojęciem należy rozumieć proces wysmalania zbóż występujący, gdy zboża nie są pokryte pokrywą śnieżną, gdy następuje dłuższe obniżenie temperatury i gdy przez dłuższy czas wieje wiatr. Jest to nieinfekcyjna choroba zbóż. Chore rośliny stopniowo więdną, brunatnieją i zamierają. Takie zjawisko ma miejsce w wyniku stopniowego odsłaniania węzłów krzewienia i nadmiernej utraty wody przez rośliny, która nie może być uzupełniona przez korzenie z powodu niskich temperatur;
- s. **omyłka pisarska** – błąd nie mający wpływu na merytoryczną treść dokumentacji.

Rozdział 3

Procedura zgłaszania wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego oraz wytyczne dotyczące powołania komisji

§ 3

1. Wójt/burmistrz/prezydent miasta niezwłocznie dokonuje rozpoznania zakresu i charakteru niekorzystnego zjawiska atmosferycznego, które spowodowało szkody na terenie gminy oraz **powiadamia poszkodowanych producentów rolnych**, poprzez obwieszczenie lub w inny zwyczajowo przyjęty sposób, **o ostatecznym terminie składania wniosków o szacowanie szkód (załącznik nr 1) mając na uwadze realny termin oszacowania upraw².**
2. Wójt/burmistrz/prezydent miasta powinien udostępnić producentom rolnym ww. wniosek oraz zweryfikować go pod względem kompletności i zasadności. Do wniosku producent rolny dołącza wykaz działek deklarowanych do płatności bezpośrednich na bieżący rok oraz kopie zgłoszenia do Systemu Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ) lub kserokopie księgi stada bądź paszportu. W przypadku niekompletnych bądź

² Termin zbioru plonu głównego albo likwidację uprawy.

nieprawidłowo wypełnionych wniosków wójt/burmistrz/prezydent miasta wzywa do ich uzupełnienia, bądź odmawia procesowania wraz z podaniem uzasadnienia.

3. Wniosek poszkodowanego powinien zostać przyjęty i procesowany po upływie wyznaczonego terminu składania wniosków, jeżeli nadal istnieje możliwość realnego oszacowania szkód.
4. Podczas powoływania komisji i wyznaczania dla rolników terminu składania wniosków wójt/burmistrz/prezydent miasta winien wziąć pod uwagę okres, w którym klęska dotknęła uprawę, a także rodzaj tej uprawy w plonie głównym z uwzględnieniem właściwej fazy jej rozwoju pozwalającej na oszacowanie szkód.

§ 4

1. Wójt/burmistrz/prezydent miasta niezwłocznie składa do wojewody wniosek w sprawie powołania składu komisji (*załącznik nr 2*).
2. Wniosek w sprawie powołania składu komisji oraz wymagane załączniki należy przesłać na numer faksu WBZK lub na adres e-mail WBZK lub poprzez Elektroniczną Skrzynkę Podawczą Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.
3. **Do wniosku o powołanie komisji należy dołączyć:**
 - a) oświadczenie członków komisji o odpowiedzialności karnej oraz posiadanym wykształceniu (*załącznik nr 3*)³ bądź w przypadku braku wykształcenia potwierdzenie sołtysa o posiadanym doświadczeniu zawodowym (*załącznik nr 4*);⁴
 - b) w przypadku wystąpienia deszczu nawalnego, huraganu lub przymrozków wiosennych – ekspertyzę z Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej potwierdzającą wystąpienie ww. zjawiska^{5,6};
 - c) w przypadku wystąpienia pioruna - dokument potwierdzający zdarzenie z Policji lub Straży Pożarnej; jeśli w wyniku n.z.a ucierpiały zwierzęta gospodarskie a zdarzenie miało miejsce poza budynkiem inwentarskim wymagany jest dokument z Powiatowego Inspektoratu Weterynarii.

§ 5

1. Komisja składa się **co najmniej z 3 osób**. W tym 1 przedstawiciela Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego oraz 1 przedstawiciela Mazowieckiej Izby Rolniczej, mających wykształcenie wyższe albo średnie w zakresie rolnictwa, ekonomiki rolnictwa, lub rybactwa albo co najmniej pięcioletni staż w prowadzeniu gospodarstwa rolnego potwierdzony przez sołtysa, z tym że w przypadku szacowania szkód w budynkach lub budowlach służących do prowadzenia działalności rolniczej co najmniej 1 osoba wchodząca w skład komisji powinna mieć wykształcenie lub doświadczenie zawodowe w zakresie budownictwa.

³ Wykształcenie zgodne z zapisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

⁴ Oświadczenia członków komisji powinny być opatrzone czytelnymi podpisami kandydatów na członków komisji (pełne imię i nazwisko).

⁵ W terminie umożliwiającym rzetelne oszacowanie szkód.

⁶ W sytuacji gdy WBZK dysponuje dokumentami potwierdzającymi wystąpienie zjawiska, Dyrektor WBZK może odstąpić od wymogu dołączenia ekspertyzy.

2. Zobowiązuje się wójt/burmistrza/prezydenta miasta przy wnioskowaniu o powołanie komisji o uwzględnienie zapisu § 9 ust. 1 i 2, tak aby zapewnić wymagany skład komisji zgodny z § 5 ust. 1.
3. W przypadku, gdy we wniosku do składu komisji jako przedstawiciel MIR lub MODR zaproponowana jest osoba pełniąca funkcję sołtysa, a nie posiada ona gruntów rolnych w innym sołectwie oraz nie ma wymaganego wykształcenia, należy do komisji wyznaczyć inną osobę.
4. Zaleca się, aby wójt/burmistrz/prezydent miasta we wniosku o powołanie komisji, na przewodniczącego komisji, wskazał osobę będącą pracownikiem JST oraz wskazał więcej osób niż wymagane⁷.

§ 6

1. Komisję powołuje się **odrębnie dla każdej gminy dotkniętej szkodą lub szkodami**. Niekorzystnym zjawiskiem atmosferycznym musi być dotknięty obszar odpowiadający wielkości co najmniej sołectwa, na którym znajdują się poszkodowane gospodarstwa, w rozmiarach stanowiących zagrożenie dalszego ich funkcjonowania, z wyjątkiem szkód powstałych w wyniku pioruna.

§ 7

1. W przypadku wcześniejszych skarg na zaproponowanych we wniosku członków komisji, WBZK może wezwać do zmiany zaproponowanego składu komisji pod rygorem odmowy powołania komisji.
2. W przypadku braków formalnych w przesłanym wniosku WBZK wzywa do ich uzupełnienia, a procedura powołania komisji zostaje wstrzymana.

§ 8

Zarządzenie Wojewody Mazowieckiego w sprawie powołania składu komisji WBZK MUW przekazuje do Urzędu Gminy/Miasta za pośrednictwem Elektronicznej Skrzynki Podawczej.

Rozdział 4

Zakres działania i uprawnień członków komisji oraz pracowników WBZK MUW

§ 9

1. W celu zapewnienia obiektywizmu i bezstronności przy szacowaniu szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej członkowie komisji NIE mogą brać udziału w szacowaniu szkód w gospodarstwie:
 - a) własnym lub małżonka;
 - b) rodzeństwa;

⁷ Po dwóch przedstawicieli MODR i MIR.

- c) innych osób, z którymi pozostają w takich relacjach, że mogłoby to wywoływać wątpliwości co do ich bezstronności.
2. W przypadku zaistnienia powyższej sytuacji wójt/burmistrz/prezydent miasta wyłącza członka komisji z prac komisji zachowując jednocześnie wymogi § 5 ust. 1.
3. W uzasadnionym przypadku wójt/burmistrz/prezydent miasta może wnioskować o rozszerzenie składu komisji (*załącznik nr 5*) bądź o rozszerzenie zakresu jej działania (*załącznik nr 6*).

§ 10

1. Do zadań komisji należy:

- a) zweryfikowanie danych zawartych we wnioskach rolników o oszacowanie szkód, dotyczących w szczególności powierzchni gruntów rolnych, z wnioskami o przyznanie płatności obszarowych na bieżący rok składanymi do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W przypadku producentów rolnych korzystających z płatności obszarowych, kopią zgłoszenia do IRZ lub kserokopią księgi stada bądź paszportu oraz w przypadku szacowania szkód wynikających z wystąpienia suszy weryfikacja kategorii gleby;
 - b) zweryfikowanie danych dotyczących ubezpieczenia producenta rolnego;
 - c) szacowanie zakresu i wysokości szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, **poprzez lustrację na miejscu**;
 - d) sporządzanie indywidualnych protokołów oszacowania szkód w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach – odrębnie dla każdego gospodarstwa;
 - e) udzielanie wyjaśnień w przypadku powstania nieścisłości w protokołach oszacowania szkód;
 - f) sporządzanie zestawienia imiennego oszacowanych szkód poszkodowanych rolników.
2. Członkowie komisji ponoszą odpowiedzialność za prawidłowe oszacowanie zakresu i wielkości szkód powstałych w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, na podstawie przeprowadzonych wizji w terenie.

§ 11

1. Pracami komisji kieruje przewodniczący komisji, do którego zadań należy:

- a) koordynacja prac komisji na terenie gminy/miasta;
- b) przygotowanie i przekazanie do WBZK harmonogramu prac komisji (*załącznik nr 7*) za pośrednictwem numeru faks WBZK lub na adres e-mail WBZK lub poprzez Elektroniczną Skrzynkę Podawczą Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie w terminie umożliwiającym weryfikację pracy komisji w terenie przez pracowników WBZK;
- c) przekazanie do WBZK protokołów oszacowania szkód i ich zestawienia;
- d) poprawa błędów w protokole poprzez przekreślenie wraz z parafką;
- e) odbiór potwierdzonych przez wojewodę protokołów.

§ 12

1. Pracownicy merytoryczni WBZK na polecenie dyrektora WBZK przeprowadzają weryfikację prac komisji w terenie, z której sporządzony jest protokół (*załącznik nr 8*);
2. Pracownicy merytoryczni WBZK weryfikują protokoły z oszacowania szkód.

Rozdział 5

Zasady prawidłowego szacowania szkód i wypełniania protokołów

§ 13

Za dzień zgłoszenia powstania szkód przyjmuje się dzień złożenia przez producenta rolnego w urzędzie gminy/miasta wniosku o oszacowanie szkód.

§ 14

1. Komisja dokonuje:

- a) oszacowania szkód, w ciągu dwóch miesięcy od dnia zgłoszenia przez producenta rolnego powstania tych szkód, nie później jednak niż:
 - do czasu zbioru plonu głównego danej uprawy albo jej likwidacji i nie wcześniej niż od wschodów uprawy albo
 - w terminie do trzech miesięcy od wystąpienia gradu, deszczu nawalnego, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawiny – w przypadku szkód w środku trwałym, albo
 - w terminie do 12 miesięcy od ustąpienia wody umożliwiającego komisji rozpoczęcie szacowania szkód - w przypadku szkód spowodowanych przez powódź w budynkach,
- b) dwukrotnie oszacowania szkód spowodowanych przez ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź lub grad w drzewach owocowych (dotyczy wyłącznie drzew owocowych jako środka trwałego natomiast nie dotyczy szkód w owocach tj. plonie):
 - po raz pierwszy - w terminie do 2 miesięcy od dnia powstania tych szkód,
 - po raz drugi – nie później niż w terminie do 12 miesięcy od dnia powstania tych szkód.

2. W pierwszym etapie szacowania szkód w drzewach owocowych sporządza się protokół w formie notatki zawierający dane niezbędne przy powtórnym szacowaniu szkód. Komisja dokonując szacowania po raz drugi sporządza protokół z oszacowania szkód.

3. W przypadku szkód w uprawach spowodowanych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne w terminie do 20 maja wymagających zaorania lub ponownego obsiewu, poziom szkód w uprawach ustala się uwzględniając szacunki strat określone przez komisję, jednak nie wyżej niż 50% plonu (w tym przypadku do wyliczenia wysokości szkód nie uwzględnia się plonów roślin, które zostały zasiane po zlikwidowanych uprawach). Powyższa zasada nie dotyczy szkód w owocach.

4. Zgodnie z obowiązującymi przepisami do wyliczenia szkód w produkcji rolnej przyjmujemy uprawy uprawiane w danym roku w plonie głównym. Wysiane jesienią oziminy będą stanowiły plon główny w roku następnym, a szacowanie szkód w odniesieniu do danego roku może mieć miejsce tylko w tym roku. A zatem w roku wysiania oziminy nie ma

możliwości oszacowania szkód w odniesieniu do produkcji, która będzie do uzyskania w roku następnym. Poza tym termin wystąpienia szkód w roku wysiania ozimin umożliwia ponowne zasiewy upraw, które mogą być uprawiane w plonie głównym. W przypadku szkód w oziminach w roku ich wysiewu Komisje powinny sporządzić protokół oszacowania szkód, gdzie w produkcji roślinnej zostaną wpisane tegoroczne uprawy zgodnie z wnioskiem o płatności w ramach wsparcia bezpośredniego ze szkodami na poziomie 0%, chyba że oprócz szkód w oziminach na skutek wystąpienia niekorzystnych zjawisk atmosferycznych powstały również szkody w innych uprawach. Jednocześnie w kolumnie koszty poniesione z tytułu niezebrania plonów należy wpisać koszty zasiewu ozimin, pomniejszone o koszty przygotowania gleby pod te oziminy. Koszty powinny być wyliczone w odniesieniu do powierzchni upraw ozimych wymagających ponownego obsiania. Natomiast na końcu protokołu komisja powinna wpisać odrębnie ww. powierzchnię upraw ozimych.

§ 15

Szacowania należy dokonywać uwzględniając rodzaj uprawy w plonie głównym oraz właściwą fazę rozwoju rośliny pozwalającej na oszacowanie szkód.

§ 16

1. Szacując straty w łąkach należy wziąć pod uwagę okres wystąpienia zjawiska oraz ilość pokosów i termin ich przeprowadzenia. Szacując straty, maksymalny poziom ustala się dla:

- a) łąk dwukośnych:
 - I pokos na poziomie 60%,
 - II pokos na poziomie 40%;
- b) łąk trójkośnych:
 - I pokos 50%,
 - II pokos 30%,
 - III pokos 20%.

2. Szacując straty w pastwiskach należy wziąć pod uwagę strukturę plonów zielonki pastwiskowej w okresie wegetacji, przyjmując, że:

- a) I rotacja (maj, czerwiec) 50%;
- b) II rotacja (lipiec, sierpień) 30%;
- c) III rotacja (wrzesień, październik) 20%.

§ 17

W przypadku szacowania szkód w obiektach budowlanych ustalenie wysokości strat odbywa się w oparciu o dane sporządzone przez komisję.

§ 18

Nie podlegają szacowaniu szkody powstałe w budynkach mieszkalnych.

§ 19

1. Przy szacowaniu szkód należy uwzględnić całość produkcji rolnej, zarówno roślinnej jak i zwierzęcej w gospodarstwie rolnym prowadzonej w roku szacowania, niezależnie od stopnia zniszczenia:
 - a) ze względu na obowiązek obliczenia procentu szkód średniej rocznej produkcji w skali całego gospodarstwa rolnego, wymagane jest sporządzenie **jednego protokołu dla danego rolnika**, w którym zawarta będzie cała produkcja prowadzona w roku szacowania, tj. zarówno produkcja roślinna jak i zwierzęca niezależnie od tego czy szkody wystąpiły wyłącznie w uprawach, czy wyłącznie w produkcji zwierzęcej;
 - b) w przypadku, gdy **gospodarstwo rolne położone jest na obszarze co najmniej dwóch gmin/województw**, w których wystąpiły szkody, zbiorczy protokół szkód dla producenta rolnego sporządza komisja w gminie, w której znajduje się największa część poszkodowanego gospodarstwa rolnego⁸.
2. Minimalna powierzchnia jednolitej uprawy na działce, na której zostały uszkodzone uprawy nie może być mniejsza niż 0,1 ha – warunek ten nie dotyczy upraw pod osłonami.
3. W razie kilkukrotnego uszkodzenia tej samej uprawy, wysokość każdej następnej szkody ustala się z uwzględnieniem wysokości poprzednio ustalonych szkód.

§ 20

Jeżeli w trakcie szacowania szkód właściciel gospodarstwa jest nieobecny, reprezentująca go osoba musi posiadać pisemne upoważnienie, które należy dołączyć do protokołu.

§ 21

Sporządzony protokół powinien zostać odczytany zainteresowanym przez przewodniczącego komisji oraz podpisany czytelnie przez rolnika i wszystkich członków komisji biorących udział w szacowaniu szkód.

§ 22

Przewodniczący komisji przed podpisaniem protokołu oszacowania szkód przez producenta rolnego, informuje go o odpowiedzialności karnej, tj. art. 297 Kodeksu karnego dot. poświadczenia nieprawdy i złożenia fałszywych oświadczeń.

§ 23

W przypadku odmowy podpisania protokołu przez rolnika należy sporządzić dokumentację fotograficzną wyrządzonych przez n.z.a. szkód oraz przyjąć pisemne wyjaśnienie od rolnika lub sporządzić notatkę służbową zawierającą wyjaśnienia poszkodowanego. Notatka winna być odczytana oraz podpisana przez obecnych członków komisji. Protokół wraz z wyjaśnieniami zostaje przekazany do MUW, a także zostaje umieszczony w zestawieniu imiennym oraz zeskanowany na nośniku elektronicznym.

§ 24

⁸ Uwzględniając pozostałe cząstkowe protokoły oszacowania szkód przedłożone przez producenta rolnego – protokół cząstkowy powinien uwzględniać całość produkcji rolnej zarówno roślinnej jak i zwierzęcej, natomiast procent szkód liczony jest w odniesieniu do tej części gruntów, które położone są na terenie danej gminy.

Dane zebrane w trakcie szacowania szkód nie mogą być udostępniane osobom lub instytucjom nie będącym stronami w postępowaniu.

§ 25

1. Protokół sporządza się wyłącznie na formularzu udostępnionym na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.
2. W formularzu protokołu region FADN dla województwa mazowieckiego to FADN C.
3. W formularzu protokołu w wersji pt. „Wzór protokołu szacowania szkód z danymi do stosowania w 2018 r. – niekorzystne zjawiska atmosferyczne” wszystkich wyliczeń dokonuje się na podstawie danych Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, zamieszczonych w formularzu protokołu. Natomiast w przypadku, gdy producent rolny posiada własne kompletne dane w zakresie produkcji roślinnej oraz zwierzęcej, należy wybrać „Wzór protokołu szacowania szkód bez danych do stosowania w 2018 r. – niekorzystne zjawiska atmosferyczne.
4. Wzory protokołu są plikami programu Exel 2013.
5. Przy wypełnianiu protokołu należy wziąć pod uwagę:
 - a) Numer identyfikacyjny producenta rolnego składa się z ciągu 9 cyfr.
 - b) Datę oraz numer zarządzenia powołującego komisję do spraw oszacowania szkód należy wpisać z pierwotnego zarządzenia.
 - c) W przypadku szacowania szkód odbywającego się dwa razy, należy wpisać dwie daty lustracji.
 - d) informację o powierzchni gospodarstwa rolnego, w tym powierzchni upraw rolnych w dniu wystąpienia szkód (zgodnie z wnioskiem złożonym do biura powiatowego ARiMR o płatności w ramach wsparcia bezpośredniego – jeśli taki wniosek został złożony, wymóg zgodności powierzchni upraw nie ma zastosowania w przypadku szkód w uprawach ozimych spowodowanych przez niekorzystne zjawisko atmosferyczne w terminie do 20 maja wymagających zaorania).
 - e) Protokół musi zostać opatrzony czytelnymi podpisami członków komisji oraz producenta rolnego.
 - f) Integralną część protokołu stanowią załączniki, przy czym do protokołu należy dołączyć tylko załączniki z wyliczeniami komisji dotyczącymi prowadzonej produkcji i oszacowania szkód. Załączników, które nie są wypełnione z uwagi na charakter prowadzonej przez producenta rolnego produkcji czy charakter szkód – nie należy dołączać.
 - g) W załączniku numer 1 koszty nieponiesione w związku z wystąpieniem szkód uzupełniane są w przypadku, gdy w danej uprawie straty w plonie wynoszą 70%.
 - h) Koszty nieponiesione z tytułu niezebrań plonów w wyniku wystąpienia szkód uzupełnia się na podstawie danych producenta rolnego, a w przypadku ich braku na podstawie danych zamieszczonych na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rozwoju wsi.
 - i) Koszty poniesione z tytułu niezebrań plonu, w wyniku wystąpienia szkód np. koszty związane z zakupem sadzonek truskawek lub innych roślin o okresie użytkowania

2-5 lat oraz pasz, o ile ten zakup wynika z ujemnego bilansu paszowego w gospodarstwie rolnym spowodowanego szkodami powstałymi w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, ilość nabytych pasz nie może przekroczyć ilości pasz nie wyprodukowanych w gospodarstwie, w związku z wystąpieniem niekorzystnego zjawiska atmosferycznego, wynikające z danych rachunkowych, innej ewidencji

lub dokumentów będących w posiadaniu producenta rolnego.

- j) W załączniku numer 1 dotyczącym produkcji roślinnej uprawę danej rośliny, w której powstały szkody spowodowane wystąpieniem niekorzystnego zjawiska atmosferycznego należy wpisać jako oddzielną pozycję dla danego pola uprawowego, na którym ono wystąpiło. Natomiast pozostałe uprawy danej rośliny, które nie uległy uszkodzeniu w wyniku wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego, można zsumować i wpisać bez podziału na pola uprawowe. Nazwy upraw powinny być zgodne z wykazem danych dla regionów FADN.
- k) W przypadku prowadzenia produkcji w zakresie koni lub ryb producent rolny jest zobowiązany przedstawić własne dane w zakresie tej produkcji pozwalające na sporządzenie protokołu.
- l) W załączniku numer 2 wartość pomiędzy kolumną 3 i 7 może różnić się wyłącznie o liczbę zwierząt padłych w wyniku wystąpienia niekorzystnego zjawiska atmosferycznego.
- m) W załączniku numer 4a każda szkoda w budynkach i budowlach służących do produkcji rolnej oraz maszynach i narzędziach służących do produkcji rolnej powinna zostać rozpisana wraz z opisem szkody w oddzielnym wierszu. Jeśli istnieje potrzeba przedstawienia szerszego opisu szkody do pozycji przedstawionych w tabeli, można go sporządzić na dodatkowej stronie i załączyć do protokołu.
- n) W przypadku szacowania szkód pod kątem ubiegania się o kredyt na odtworzenie środków trwałych, przyjmuje się minimalny poziom strat w odniesieniu do pojedynczego środka trwałego w wysokości powyżej 3 350 zł oraz wartość kosztów napraw lub różnicy pomiędzy wartością aktywów bezpośrednio przed wystąpieniem niekorzystnego zjawiska atmosferycznego i bezpośrednio po jego wystąpieniu.
- o) Podkładki drzew w załączniku nr 4b należy rozpisać zgodnie z opracowaniem Krzysztofa Zmarlickiego, tj. *Określanie wartości plantacji kultur wieloletnich*.
- p) Zaleca się dołączenie do protokołu na płycie CD dokumentacji fotograficznej szkód, potwierdzającej ich zakres. Dokumentacja fotograficzna pozostaje w aktach sprawy MUW.

§ 26

W razie kilkukrotnego uszkodzenia tej samej uprawy, wysokość każdej następnej szkody ustala się z uwzględnieniem wysokości poprzednio ustalonych szkód w skali całego gospodarstwa rolnego, w odniesieniu do średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej z trzech lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim, z pominięciem roku o najwyższej

i najniższej wielkości produkcji. W takim przypadku w kolejnym protokole wysokość szkód powinna zostać pomniejszona o szkody wykazane w poprzednich protokołach w odniesieniu do tej samej uprawy rolnej. Jeżeli w poprzednim protokole oszacowane przez komisję szkody były niższe niż 30%, komisja w kolejnym protokole może podać łączną wartość i poziom szkód w skali gospodarstwa w odniesieniu do wszystkich niekorzystnych zjawisk atmosferycznych. W tym przypadku w protokole powinny być także wyodrębnione wartości szkód i ich poziom w skali gospodarstwa, z wyodrębnieniem dla każdego niekorzystnego zjawiska atmosferycznego⁹.

§ 27

1. Przewodniczący komisji lub wyznaczony przez niego członek komisji (mający upoważnienie do przetwarzania danych osobowych), posiadający pisemne upoważnienie wójta/burmistrza/prezydenta miasta, składa do Wojewody:
 - a) 2 egzemplarze indywidualnych protokołów oszacowania szkód, w których poziom szkód był wyższy niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej lub poziom szkód w odniesieniu do pojedynczego środka trwałego przekroczył kwotę 3 350 zł;
 - b) 1 egzemplarz indywidualnych protokołów oszacowania szkód, w których poziom szkód był niższy niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej lub poziom szkód w odniesieniu do pojedynczego środka trwałego nie przekroczył kwotę 3 350 zł;
 - c) 1 egzemplarz zestawienia imiennego (*załącznik nr 9*);
 - d) skany wszystkich sporządzonych protokołów¹⁰ oszacowania szkód i zestawienia imiennego oszacowania szkód oraz dokumentację fotograficzną (o ile była sporządzona) na nośniku elektronicznym.
2. Powyższe dokumenty należy dostarczyć do MUW w terminie:
 - a) 30 dni od dnia oszacowania szkód;
 - b) 45 dni od dnia oszacowania szkód, w przypadku protokołów zbiorczych, gdy gospodarstwo rolne położone jest na obszarze co najmniej dwóch gmin/województw z tym, że w przypadku szacowania szkód w drzewach owocowych, o których mowa w §14 ust. 2, protokół oszacowania szkód zawiera dane wynikające z oszacowania szkód dokonanego po raz drugi. Po dokonaniu pierwszego oszacowania szkód komisja przekazuje do MUW zestawienie imienne.
3. *Załącznik nr 10* do regulaminu stanowi potwierdzenie złożenia/ odbioru dokumentów przez przewodniczącego komisji lub osobę wyznaczoną przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta.

⁹ Załącznik numer 1c do protokołu oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej.

¹⁰ Protokoły powyżej 30%, poniżej 30%, szkody w środkach trwałych powyżej 3350,00 zł i poniżej 3350,00 zł oraz protokoły cząstkowe.

4. W przypadku protokołów częściowych Komisja przekazuje 1 egzemplarz oryginału protokołu uszkodowanemu producentowi rolnemu, jednocześnie zobowiązując go do dostarczenia przedmiotowego protokołu do JST, która sporządza protokół zbiorczy.
5. W przypadku niedostarczenia protokołów z oszacowania szkód oraz w przypadku nie udzielenia informacji o zakończeniu prac komisji, JST wzywana jest do niezwłocznego dostarczenia protokołów z oszacowania szkód bądź udzielenia informacji o stanie prac komisji.
6. Komisja może sporządzić dla własnych potrzeb kserokopię protokołu.

§ 28

1. Pracownik merytoryczny WBZK weryfikujący protokoły z oszacowania szkód, w przypadku wystąpienia identycznego imienia i nazwiska producenta rolnego i członka komisji, wszczyna postępowanie wyjaśniające poprzez wystosowanie pisma w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji.
2. W przypadku protokołów sporządzonych przez skład komisji nie spełniający wymogów formalnych, protokoły zostaną zwrócone.
3. Pracownik merytoryczny WBZK w przypadku stwierdzenia błędów w protokole polegających na oczywistych omyłkach pisarskich, wzywa do ich poprawy wyłącznie przewodniczącego komisji. Poprawka/poprawki mogą zostać naniesione poprzez przekreślenie i parafowanie.
4. Poprawy/korekty w protokołach dopuszczane są wyłącznie w sytuacjach, w których zmiana nie ma wpływu na wielkość szkód.

§ 29

1. Pracownik merytoryczny WBZK weryfikujący protokoły z oszacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, niezwłocznie po sprawdzeniu protokołów, powiadamia wójta/burmistrza/prezydenta miasta o możliwości odbioru protokołów poprzez zawiadomienie przekazane poprzez Elektroniczną Skrzynkę Podawczą.
2. Odbioru protokołów z WBZK dokonuje przewodniczący komisji lub upoważniona osoba (mająca upoważnienie do przetwarzania danych osobowych), po przedłożeniu imiennego, pisemnego upoważnienia wójta/burmistrza/prezydenta miasta, które pozostaje w aktach sprawy WBZK.
3. Protokoły do 30 szt. pracownicy WBZK mogą zwrócić za pośrednictwem operatora pocztowego.

§ 30

W sprawach nieuregulowanych niniejszym Regulaminem decyzje podejmuje Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie.